

la memòria

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

De Guifré el Pelós a Pere Quart

Les Festes Populars de Cultura, instaurades l'any 1943 per Joan Triadú a Cantonigròs, van celebrar-se durant vint-i-cinc anys al poble, fins que el 1969 van fer-se itinerants i van començar el seu periple a Ripoll, bressol de Catalunya, als peus de la tomba del comte Guifré el Pelós.

Dedicades aquell any a homenatjar Joan Oliver –Pere Quart–, van començar el primer dissabte de setembre al Teatre de Ripoll amb la representació del *Pigmalió* de Bernard Shaw en la refosa lliure del poeta. L'endemà al matí, en el mateix local, hi tingué lloc un festival de música i poesia. Miquel Martí i Pol va definir Pere Quart com a poeta polític d'una cultura malmenada, que lluita per restituir la llengua al poble que n'és el propietari. Van actuar Maria del Mar Bonet, Falsterbo 3 i El Tricicle, presentats per Anton Carrera. A la tarda, a l'església de Sant Pere, va celebrar-se l'acte literari i es van repartir els guardons del concurs. Jordi Dalmau va rebre el Premi *L'Avenç* pel seu article «Emblanquinada Eivissa». Joan Oliver va cloure l'acte amb un discurs memorable que *Presència* va publicar en exclusiva.

>> *Maria del Mar Bonet, Joan Oliver, Jaume Palau i Fabre i l'esposa d'Oliver.*

«Un poeta amb el geni de la llengua»

«L'acte va centrar-se en l'homenatge a Joan Oliver: un poeta plebiscitat per la joventut. Massa temps s'havia pensat que només era un autor de pamflet o acudit poètic, amb un passat de surrealisme sabadellenc. Però era, i ha estat reconegut, com una plenitud intel·ligent i irònica, com un poeta que posseeix en grau excepcional el geni de la seva llengua [...] Ramon Pujol i Alsina, del CEC, en nom de la Comissió Fabra, ofrena un baix relleu del Mestre a la vila de Ripoll. Accepta, per la plaça que durà aquest nom davant l'escola on s'ensenya la llengua, el delegat municipal de Cultura, Joaquim Boixés. Joan Triadú, promotor principal de tot plegat, fa un resum didàctic de l'activitat cultural catalana; inevitablement, potser l'acció barcelonina sobresurt massa. Un altre any podria doblar-se aquest precís i agut informe amb el de la vila que hostatgi la Festa. Francesc Vallverdú parla de la llengua literària de "Pere Quart": esperem llegir-ho aviat. I "Pere Quart" fa un *speech* abrandat: sermó i proclama. Els seus conciutadans, dempeus, el volten d'un bosc d'aplaudiments».

Tele/estel, 9. 1969

BARCELÓ

L'any 1969, les Festes de Cultura de Cantonigròs van **traslladar-se a Ripoll**, per la seva condició de bressol de Catalunya

«Ens trobem en un país a mig fer»

Pere Quart té un poema que acaba així: «Al capdavant, doncs, gràcies». Les paraules que segueixen, i que digué com a cloenda de l'acte de Ripoll, són com la traducció i la interpretació en prosa d'aquest vers, i també de molts altres, com aquells que es titulen «Poble meu» i que diuen: «Refer, que tot és vostre...».

«El problema és trobar el camí i les paraules per correspondre a la vostra benvolença. Perquè, en el meu cas, ja no és vàlida aquella fórmula proverbial que diu: "Moltes gràcies, moltes gràcies. Persistiré en la meua obra i procuraré fer un esforç intentant de superar-me. Any darrere any". No. Això ja no em puc arriscar a dir-ho. Per desgràcia. Ara, el que sí us asseguro és que, als meus anys, si encara m'és donat de fer alguns passos, aquests seran en línia recta. I endavant. I també, si us plau, us voldria dir una altra cosa. Com una conversa entre amics, molt amics, molt amics. Qui ho havia de dir, jo que sempre he estat un home més aviat sorrut! I això que us vull dir no amaga cap presumpció i sí que obeeix a un convenciment.

Ens trobem en un país a mig fer i en unes circumstàncies confuses, cansades i penoses. No dubto que el nostre fet col·lectiu és fonamentalment una qüestió de cultura, però d'una cultura en principi més humana que no pas humanística, més espiritual que no pas intel·lectual, més de caràcter que no pas de formació, d'educació. Ens trobem, en darrera instància, amb un problema de consciència i de dignitat. Puix que l'empresa del nostre redreçament cal que convingui a tots els catalans, sigui quin sigui el seu nivell intel·lectual. Els catalans, tant els de natura, com els d'adopció o d'afecció. Dignitat. Consciència d'homes dreturers i cordials que pertanyen a un temps i a una contrada, i ho saben.

Ara ens parlen de drets humans. Però, com sempre, les paraules i els principis escrits no basten. Drets humans. Per raó natural, penso que només són creditors al reconeixement i al gaudi d'aquests drets aquells que no abandonen la seva voluntat activa de comportar-se com a homes genuïns i veritables. Els que per vanitat, per cobejança, per ambició, per covarda feblesa, fallen, claudiquen, abdiquen llur dignitat, no són aptes per construir un poble. Un poble com cal.

Tota obra és la suma dels elements que la componen. Un poble pròpiament dit ha de ser necessàriament una suma d'homes pròpiament dits. Cadascun de nosaltres es mou dintre d'un cercle d'influències, aptes, ho espero. Cal, doncs, predicar l'exemple de la dignitat i de

>> Pere Quart pronuncia el discurs de cloenda de la jornada, a l'antiga església de Sant Pere de Ripoll.

la civilitat dins de la nostra obra. Els pares als fills o els fills als pares. Entre els germans, entre els amics, entre els companys de treball, d'esbargiment. I aquesta és una feina que no admet defallences. Per tenir dret; puix que ens ha estat donada la fe i la consciència d'allò que tots plegats podríem arribar a ser. I no cal que siguem massa exigents, ni amb nosaltres mateixos. Cadascú que doni segons els seus dots, el seu coratge. Amb l'acció, amb la paraula i amb l'abstenció.

Bastim un poble, bastiu-lo sobretot vosaltres, els joves, els d'avui i els de demà. Passem-los l'heretatge, sempre amb un escriu, petit o gran. I això ho diem a Ripoll, nucli originari de la nostra nacionalitat. Bastim un poble amb fonaments ben assentats, ben arrelats a la terra. Parets que pugin a plom, cabrenys sòlids i ben cairats, petits o grossos, el morter ben pastat i lligador, les portes i les finestres obertes de bat a bat, però que –quan calgui– cloguin. Ben ajustades i ben travades. I la teulada i el terrat oberts i ventejats, sota el cel. I un dia, un dia, coronarem, o coronareu... o coronaran l'edifici».

Presència, 20.9.1969